

Notat

Dato: 05.10.2020
Reference: Natur og Miljø
Journalnr.: 20/17016

VIVE's ECO-nøgletal for natur og miljøbeskyttelse - uddybende notat

Miljø- og teknikudvalget drøftede den 12. august 2020 VIVE's ECO-nøgletal. Ved at belyse Norddjurs Kommunes udgiftsniveau og udgiftsniveau i sammenligning med andre kommuner, satte sagen fokus på særlige nøgletal, som skal hjælpe fagudvalget i budgetlægningen.

Udvalget ønskede at behandle en sag om nøgletallet specifikt for området natur- og miljøbeskyttelse. Nærværende notat har dette afsæt.

Notatet uddyber følgende vedr. enhedsudgifter for området natur og miljøbeskyttelse:

- Hovedkonklusionerne i nøgletalsrapport 2020 (kort resumeret)
- Sammenligningsgruppen
- Udgifter til naturforvaltningsprojekter
- Udgifter til vedligeholdelse af vandløb
- Udgifter til øvrig planlægning, undersøgelser og tilsyn mv.
- Indbyggere i kommuner i sammenligningsgruppen

Hovedkonklusionerne i nøgletalsrapport 2020 for natur og miljøbeskyttelse

Norddjurs Kommunes enhedsudgifter er højere end både sammenligningsgruppen og hele landet på natur- og miljøbeskyttelse. De højere enhedsudgifter skyldes højere udgifter på naturforvaltningsprojekter, vedligeholdelse af vandløb og undersøgelser og tilsyn.

Enhedsudgifterne på området er steget 0,4% årligt i perioden 2018-2020. Norddjurs Kommunes enhedsudgifter er steget svagere i 2018-2020 end sammenligningsgruppen og hele landet.

<u>Budget 2020</u>	Norddjurs Kommune	Smnl. gruppen	Hele landet
Natur- og miljøbeskyttelse i alt, kroner pr. indbygger	229	180	150
- heraf			
0.38.50 Naturforvaltningsprojekter (naturbeskyttelse)	42	33	20
0.48.71 Vedligeholdelse af vandløb	74	55	40
0.52.89 Øvrig planl., undersøgelser, tilsyn mv	63	23	32

Tabel 3 fra bilag i august sagen: Natur- og miljøbeskyttelse (kr., 2020-priser)

Sammenligningsgruppen

De 15 kommuner er Hedensted, Sorø, Skive, Vejle, Haderslev, Norddjurs, Mariagerfjord, Favrskov, Rebild, Kerteminde, Odsherred, Vordingborg, Vejen, Viborg og Guldborgsund.

Sammenligningsgruppen er sammensat på baggrund af kommunens ressourcepres og en beregning af kommunens udgiftsbehov på området. Ressourcepreset er defineret som forholdet mellem kommunens samlede udgiftsbehov (som opgjort af Økonomi- og Indenrigsministeriet) og kommunens ressourcegrundlag. Det måler dermed, hvor stort kommunens samlede udgiftsbehov er set i forhold til kommunens indtægtsmuligheder.

Udgiftsbehovet er målt ved hjælp af følgende kriterier:

1. Areal
2. Andel indbyggere i byer med over 10.000 indbyggere
3. Kriterier med mindre sikker statistisk betydning (Kystlængde pr. indbygger)

Det andet kriterium indgår negativt i beregningen af udgiftsbehovet, mens de andre kriterier indgår positivt. I alt var det muligt at forklare 28 pct. af forskellene i kommunernes udgifter til natur- og miljøbeskyttelse.

Udgifter til naturforvaltningsprojekter

Området varetager kommunens forpligtigelser jævnfør fredninger, naturbeskyttelsesloven og miljømålslovens bestemmelser. Naturpleje udføres med henblik på at sikre naturværdier og opretholde biodiversiteten på ca. 2.300 beskyttede naturområder med et samlet areal på 5.400 ha, hvoraf ørkenen på Anholt er det største med ca. 1.200 ha.

Budget 2020 / kr. pr. indbygger	Norddjurs Kommune	Smnl. gruppen	Region Midtjyll.	Hele landet
0.38.50 Naturforvaltningsprojekter (naturbeskyttelse)	42	33	38	20
0.38.51 Natura 2000	15	6	5	3
0.38.52 Fredningerstatninger	0	0	0	0
0.38.53 Skove	13	10	7	9
0.38.54 Sandflugt	0	1	0	2
<i>I alt</i>	70	50	50	34

Vive nøgletal: 0.38 - Naturbeskyttelse

Uddybende:

I de senere år har indsatsen været koncentreret på lovbundne og kontraktmæssigt bunde opgaver som Natura2000-områder, kommunalt ejet beskyttet natur og natur med indgåede græsningskontrakter.

Som supplement til finansiering af EU, Statslige midler og fonde, har Norddjurs Kommune anvendt en relativt stor del af naturforvaltningsbudgettet på Natura2000-indsatsen på tiltag, der ikke kan finansieres af eksterne støtteordninger. Disse tiltag (gentagelse af pleje, rydning af tagrør, etablering af overgange over grøfter, fjernelse af gammelt hegn etc.) er skønnet nødvendige at gennemføre med henblik på at forbedre vilkårene for de arter og naturtyper, som Natura2000-områderne er udpeget for at beskytte. Norddjurs Kommunes samlede Natura2000-areal på land udgør ca. 5 % af kommunens samlede areal.

Af dataene fremgår, at Norddjurs Kommune ligger i den øverste tredjedel. På landsplan ligger 41 % af den §3-beskyttede natur i Natura2000-områder. I Norddjurs Kommune udgør Natura2000-områderne på land 66 % af kommunens §3-natur. Der foreligger ikke en samlet landsdækkende opgørelse over sammenligningskommunernes andel af Natura2000-områder.

Hovedparten af de 350 ha skove som Norddjurs kommune ejer er forholdsvis små, ligger spredt og meget bynært. De være sig skove som Anlægget og plantagen i Grenaa, Porsbakkerne i Auning og Bakkerne i Ørsted. Den bynære placering betyder et stort pres på arealerne og dermed øgede udgifter til vedligehold af eksisterende faciliteter, som inventar, stier, fritrum, renhold, skiltning, sikkerhed m.v. Driften og udviklingen af skovene er underlagt skovloven og PEFC certificeringen.

Udgifter til vedligeholdelse af vandløb

I Norddjurs Kommune findes ca. 240 km offentlige vandløb. Det samlede budget omfatter primært vedligeholdelse reguleret efter vandløbsregulativerne for de enkelte vandløb og i øvrigt ved overholdelse af regler i medfør af vandløbsloven og miljømålsloven. Desuden afholdes udgifter til fælles formål i forbindelse med vandløbsvæsen, som fx hjælpeprogrammer, kontrolopmålinger og vandstandsovervågning.

Budget 2020 / kr. pr. indbygger	Norddjurs Kommune	Smnl. gruppen	Region Midtjyll.	Hele landet
0.48.70 Fælles formål (vandløbsvæsen)	3	20	7	8
0.48.71 Vedligeholdelse af vandløb	74	55	58	40
0.48.72 Bidrag for vedligeh.arbejde m.v	0	2	0	0
	<i>ialt</i> 77	77	54	48

Vive nøgletal: 0.48 - Vandløb

Uddybende: Overordnet set ligger budget til opgaver i forbindelse med vandløb på samme niveau som sammenligningsgruppen. Dog højere end region og landet som helhed, hvilket kan forklares med, at en kystnær landkommune med et stort landbrugserhverv nødvendigt vil have flere km vandløb og deraf også større udgifter forbundet med vandløbsvedligeholdelse.

Ca. 0,335 mio. kr. af budgettet til vandløbsvedligeholdelse kunne ligeså vel ligge under fællesformål, da disse udgifter omfatter overvågning og indsamling af hydrometriske data, som bruges bredt inden for behandling af sager med overfladevand og grundvand.

Udgifter til øvrig planlægning, undersøgelser og tilsyn mv.

Den overordnede funktion på området, funktion 00.52. Miljøbeskyttelse omfatter jf. Budget- og regnskabsystemet udgifter til oprydning på forurenede grunde samt øvrige planlægnings-, tilsyns- og overvågningsopgaver på miljøområdet.

Budget 2020 / kr. pr. indbygger	Norddjurs Kommune	Smnl. gruppen	Region Midtjyll.	Hele landet
0.52.80 Fælles formål (miljøforanstaltninger)	8	22	20	27
0.52.81 Jordforurening	7	2	1	6
0.52.83 Råstoffer	0	0	0	0
0.52.85 Bærbare batterier	4	2	2	2

0.52.87 Miljøtilsyn - virksomheder	0	5	2	2
0.52.89 Øvrig planl., undersøgelser, tilsyn mv	63	23	41	32
<i>I alt</i>	<i>82</i>	<i>54</i>	<i>66</i>	<i>69</i>

Vive nøgletal: 0.52 - Miljøbeskyttelse

Uddybende: De budgetterede udgifter i 2020 på funktionerne 0.52.80 - 0.52.89 udgør samlet set 82 kr. pr. indbygger i Nord-djurs Kommune, 54 kr. pr. indbygger i sammenligningsgruppen, og 69 kr. pr. indbygger for hele landet. Dermed ligger Norddjurs Kommune væsentligt højere end både sammenligningsgruppen og hele landet. Historisk set (perioden 2017-2019) har Norddjurs Kommune også ligget højt på udgifter pr. indbygger på de nævnte funktioner.

Forklaringen skal dels søges i stigende budget på funktionerne fra 2019 til 2020*, samt i Norddjurs Kommunes relativt lave befolkningstal** (37.696 personer pr. 1. januar 2020). Fra 2019 til 2020 oplevede Norddjurs Kommune tillige et fald i befolkningstallet på 550 personer, hvilket relativt set har stor påvirkning på beregningen af udgifter pr. indbygger.

VIVE påpeger i anden sammenhæng, at en kommunes udgifter på et givent område ikke nødvendigvis kan justeres 1:1 i forhold til et fald eller en stigning i indbyggertallet. Det betyder, at der ofte vil være stor driftsfordele ved at være en stor kommune (med et højt indbyggertal), mens smådriftsulemperne vejer tungere, jo mindre en kommune er. Norddjurs Kommunes udgiftsbehov til øvrig planlægning, undersøgelser og tilsyn mv. (funktion 00.52) kan dermed ikke antages at falde lineært, blot fordi indbyggertallet i kommunen falder. Forvaltningen mener, at dette er en stor medforklarende årsag til, at Norddjurs kommune ligger højt på udgifterne pr. indbygger til Miljøbeskyttelse.

* På budgetsiden er der tilført netto 341.016 kr. til budgettet i 2020 i forhold til 2019. Hovedområderne er:
 +200.000 kr. til Bæredygtig statslig havplan
 +100.000 kr. til Klima- og energiarbejde - drift

** Alene inden for sammenligningsgruppen er der relativt stor forskel i indbyggertallet, idet spændet går fra 23.812 indbyggere til 115.748 indbyggere (befolkningstal pr. 1. januar 2020 jf. Danmarks Statistik). 11 kommuner i sammenligningsgruppen har et højere befolkningstal end Norddjurs Kommune, mens kun 4 kommuner har lavere befolkningstal end Norddjurs Kommune.

Indbyggere i kommuner i sammenligningsgruppen pr. 1. januar 2020 (jf. Danmarks Statistik):

Hedensted	46.722	Norrdjurs	37.089	Odsherred	32.957
Sorø	29.881	Mariagerfjord	41.800	Vordingborg	45.566
Skive	45.854	Favrskov	48.397	Vejen	42.742
Vejle	115.748	Rebild	30.113	Viborg	96.921
Haderslev	55.670	Kerteminde	23.812	Guldborgsund	60.722

-/-